

Introducció a la Investigació Operativa

Grau en Estadística UB-UPC

Tema 3. Formulació i resolució dels models lineals d'optimització (Continuació II)

Catalina Bolancé

Dept. Econometria, Estadística i Economia Espanyola

Javier Heredia

Dept. Estadística i Investigació Operativa

1 Exemples d'aplicació

- Problema de fabricar o comprar: The Electro-Poly Corporation
- Problema d'inversió: Retirement Planning Services, Inc.

Problema de “fabricar o comprar”: “*The Electro-Poly Corporation*”

L'empresa “*Electro-Poly*” és una empresa fabricant d'anells lliscants.

	<i>Model 1</i>	<i>Model 2</i>	<i>Model 3</i>
Unitats demandades	3000	2000	900
Hores de cablejat/unitat	2	1.5	3
Hores de trenat/unitat	1	2	1
Costos de fabricació (en €)	50	83	130
Costos de compra a tercers (en €)	61	97	145

La companyia té una capacitat de 10000 hores de cablejat i 5000 de trenat.

Problema de “fabricar o comprar”: variables de decisió

M_1 = # d'unitats del model 1 a fabricar.

M_2 = # d'unitats del model 2 a fabricar.

M_3 = # d'unitats del model 3 a fabricar.

B_1 = # d'unitats del model 1 a comprar a la competència.

B_2 = # d'unitats del model 2 a comprar a la competència.

B_3 = # d'unitats del model 3 a comprar a la competència.

Problema de “fabricar o comprar”: Funció objectiu i restriccions

- *Funció objectiu:*

$$\text{Min } z = 50M_1 + 83M_2 + 130M_3 + 61B_1 + 97B_2 + 145B_3$$

- *Restriccions de demanda:*

$$M_1 + B_1 = 3000 \longrightarrow \text{Model 1}$$

$$M_2 + B_2 = 2000 \longrightarrow \text{Model 2}$$

$$M_3 + B_3 = 900 \longrightarrow \text{Model 3}$$

- *Restriccions de capacitat:*

$$2M_1 + 1.5M_2 + 3M_3 \leq 10000 \longrightarrow \text{Hores de cablejat}$$

$$M_1 + 2M_2 + M_3 \leq 5000 \longrightarrow \text{Hores de trenat}$$

- *Condicions de no-negativitat:*

$$M_1, M_2, M_3, B_1, B_2, B_3 \geq 0$$

Problema de “fabricar o comprar”: Implementació del model en Excel

	A	B	C	D	E	F
1						
2						
3			Electro-Poly Corporation			
4						
5						
6	Nombre d'unitats	Model 1	Model 2	Model 3		
7	Fabricar	0	0	0		
8	Comprar	0	0	0		
9						
10	Cost de					
11	Fabricar	50	83	130	Cost total	
12	Comprar	61	97	145	0	
13		SB\$7:\$D\$8				
14						
15	Disponible	0	0	0		
16		3000	2000	900		
17						
18	Hores necessaries				Usado	Disponible
19	Cablejat	2	1.5	3	0	10000
20	Trenat	1	2	1	0	5000

Problema de “fabricar o comprar”: Introducció de dades a Solver

Parámetros de Solver

Establecer objetivo:

Para: ☐ Máx. ☒ Mín ☐ Valor de:

Cambiando las celdas de variables:

Sujeto a las restricciones:

\$B\$15:\$D\$15 = \$B\$16:\$D\$16

\$B\$7:\$D\$8 >= 0

\$E\$19:\$E\$20 <= \$F\$19:\$F\$20

Agregar

Cambiar

Eliminar

Restablecer todo

Cargar/Guardar

☒ Convertir variables sin restricciones en no negativas

Método de resolución:

Opciones

Método de resolución

Seleccione el motor GRG Nonlinear para problemas de Solver no lineales suavizados. Seleccione el motor LP Simplex para problemas de Solver lineales, y seleccione el motor Evolutionary para problemas de Solver no suavizados.

Ayuda Resolver Cerrar

Problema de “fabricar o comprar”: Resolució del model

	A	B	C	D	E	F
1						
2			Electro-Poly Corporation			
3						
4						
5						
6	Nombre d'unitats	Model 1	Model 2	Model 3		
7	Fabricar	3000	550	900		
8	Comprar	0	1450	0		
9						
10	Cost de					
11	Fabricar	50	83	130	Cost total	
12	Comprar	61	97	145	453300	
13		\$B\$7:\$D\$8				
14						
15	Disponible	3000	2000	900		
16		3000	2000	900		
17						
18	Hores necessaries				Usado	Disponible
19	Cablejat	2	1.5	3	9525	10000
20	Trenat	1	2	1	5000	5000

Problema de “fabricar o comprar”: Resolució del model

MIRAR INFORMES EN EL FITXER D'EXCEL: **Aplicació1_t3.xlsx**

Problema de “fabricar o comprar”: Implementació del model en SAS

```
Aplicacio_T3 *  
  
libname t3 '.';  
data t3.exem_f_c;  
  input _row_ $9. m1 m2 m3 b1 b2 b3 _type_ $ _rhs_;  
  datalines;  
cost      50 83 130 61 97 145 MIN .  
demanda1  1 0 0 1 0 0 EQ 3000  
demanda2  0 1 0 0 1 0 EQ 2000  
demanda3  0 0 1 0 0 1 EQ 900  
cablejat  2 1.5 3 0 0 0 LE 10000  
trenat    1 2 1 0 0 0 LE 5000  
;  
run;  
  
proc print data=t3.exem_f_c;  
run;  
proc lp data=t3.exem_f_c tableauout=t3.taula_opt;  
run;  
proc print data=t3.taula_opt;  
run;
```

Problema de “fabricar o comprar”: Resolució del model

MIRAR EL FITXER D'OUTPUT DE SAS **Aplicació1_t3.out**
PER MÉS RESULTATS MIRAR EL FITXER DE COMANDES DE SAS
Aplicació1_t3.sas

Problema de “fabricar o comprar”: Parametrització del model (I)

Paràmetres:	
<i>Símbol</i>	<i>Significat</i>
N	# de models ($N = 3$)
$f_i, i = 1, \dots, N$	Costos de fabricació del model i (en €)
$c_i, i = 1, \dots, N$	Costos de compra del model i (en €)
$d_i, i = 1, \dots, N$	Demanda del model i
$g_i, h_i, i = 1, \dots, N$	Hores de cablejat (g_i) i trenat (d_i) per unitat del model i
p, q	Hores de cablejat i trenat disponibles

Variables de decisió:		
<i>Símbol</i>	<i>Significat</i>	<i>Domini</i>
$x_i, i = 1, \dots, N$	# d'unitats del model i a fabricar	$x_i \geq 0$
$y_i, i = 1, \dots, N$	# d'unitats del model i a comprar	$y_i \geq 0$

Problema de “fabricar o comprar”: Parametrització del model (II)

Variables de decisió:	
<i>Significat</i>	<i>Coste total de fabricació i compra (en €)</i>
Expressió matemàtica	$z = \sum_{i=1}^N (f_i x_i + c_i y_i)$
Restriccions:	
<i>Significat</i>	<i>Expressió matemàtica</i>
Demanda	$x_i + y_i = d_i, \quad i = 1, 2, \dots, N$
Capacitat de cablejat	$\sum_{i=1}^N g_i x_i \leq p$
Capacitat de trenat	$\sum_{i=1}^N h_i x_i \leq q$

Problema de “fabricar o comprar”: Parametrització del model (III)

$$(P) = \begin{cases} \min_{x,y \in \mathbb{R}^n} & \sum_{i=1}^N (f_i x_i + c_i y_i) \\ \text{s.a.:} & x_i + y_i = d_i, \quad i = 1, 2, \dots, N \\ & \sum_{i=1}^N g_i x_i \leq p \\ & \sum_{i=1}^N h_i x_i \leq q \\ & x, y \geq 0 \end{cases}$$

Problema de “fabricar o comprar”: Anàlisi de sensibilitat

```
proc lp data=t3.exem_f_c tableau=t3.taula_opt RANGERHS RANGEPRICE;
run;
```

Output - (Sin título)

The LP Procedure
Análisis de rango RHS

Fila	-----Phi mínimo-----		-----Phi máximo-----	
	Rhs Dejar	Objetivo	Rhs Dejar	Objetivo
demanda1	100 b2	288000	3380 cablejat	474960
demanda2	550 b2	312650	INFINIDA .	.
demanda3	0 m3	330000	1111.1111 cablejat	482222.22
cablejat	9525 cablejat	453300	INFINIDA .	.
trenat	3900 m2	461000	5633.3333 cablejat	448866.67

Output - (Sin título)

The LP Procedure
Análisis del rango del precio

Nombre de la Col variable	-----Phi mínimo-----		-----Phi máximo-----	
	Precio Introducir	Objetivo	Precio Introducir	Objetivo
1 m1	-INFINIDA .	-INFINIDA	54 b1	465300
2 m2	75 b1	448900	97 trenat	461000
3 m3	-INFINIDA .	-INFINIDA	138 b3	460500
4 b1	57 b1	453300	INFINIDA .	453300
5 b2	83 trenat	433000	105 b1	464900
6 b3	137 b3	453300	INFINIDA .	453300
7 cablejat	-3.2 b1	451780	INFINIDA .	INFINIDA
8 trenat	-7 trenat	453300	INFINIDA .	453300

Problema d'inversió: *Retirement Planning Services, Inc.*

Un client vol invertir 750000€ en els següents bons:

Companyia	Rendiment	Anys de pagament	Valoració del risc
Acme Chemical	8.65%	11	1 - <i>Excel·lent</i>
Dynastar	9.5%	10	3 - <i>Bo</i>
Eagle Vision	10%	6	4 - <i>Normal</i>
Micro Modelling	8.75%	10	1 - <i>Excel·lent</i>
OptiPro	9.25%	7	3 - <i>Bo</i>
Sabre Systems	9%	13	2 - <i>Molt bo</i>

Problema d'inversió: restriccions a la inversió

- No es pot invertir més d'un 25% en la mateixa empresa: *diversificació*.
- Com a mínim, s'ha d'invertir el 50% en bons a llarg termini (amb venciment a 10 anys o més).
- No s'ha d'invertir més del 35% en l'empresa *DynaStar*, *Eagle Vision* i *OptiPro*, ja que són empreses d'alt risc.

Problema d'inversió: variables de decisió i funció objectiu

- Variables de decisió:

x_1 = capital a invertir en *Acme Chemical*.

x_2 = capital a invertir en *DynaStar*.

x_3 = capital a invertir en *Eagle Vision*.

x_4 = capital a invertir en *MicroModelling*.

x_5 = capital a invertir en *OptiPro*.

x_6 = capital a invertir en *Sabre Systems*.

- Funció objectiu \Rightarrow Maximitzar el rendiment anual total de la inversió:

$$Maxz = .0865x_1 + .095x_2 + .1x_3 + .0875x_4 + .0925x_5 + .09x_6$$

Problema d'inversió: formulació matemàtica de les restriccions

- S'inverteix el capital total:

$$x_1 + x_2 + x_3 + x_4 + x_5 + x_6 = 750000\text{€}$$

- No es pot invertir més del 25% del total en el mateix valor:

$$x_i \leq \frac{1}{4} \times 750000 = 187500\text{€}, \forall i$$

- Més del 50% del capital s'ha d'invertir a llarg termini (a més de 10 anys):

$$x_1 + x_2 + x_4 + x_6 \geq \frac{1}{2} \times 750000 = 375000\text{€}$$

- La inversió en *DynaStar*, *Eagle Vision* i *OptiPro* no pot superar el 35% del total:

$$x_2 + x_3 + x_5 \leq 35\% \times 750000 = 262500\text{€}$$

- Condicions de no-negativitat:

$$x_i \geq 0, \forall i$$

Problema d'inversió: Definició del model a Solver

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
1										
2			Retirement Planning Services, Inc.							
3										
4			Amount	Maximum	Years to	10+ Years			Good or worse?	
5		Bond	Inverted	25,0%	Return	Maturity	(1 yes, 0 no)	Rating	(1 yes, 0 no)	
6		ACME Chemical	\$0.00	\$187,500.00	8.65%	11	1	1-Excellent		0
7		Dyna Star	\$0.00	\$187,500.00	9.50%	10	1	3-Good		1
8		Eagle Vision	\$0.00	\$187,500.00	10.00%	6	0	4-Fair		1
9		Micro Modeling	\$0.00	\$187,500.00	8.75%	10	1	1-Excellent		0
10		OptiPro	\$0.00	\$187,500.00	9.25%	7	0	3-Good		1
11		Sabre Systems	\$0.00	\$187,500.00	9.00%	13	1	2-Very-Good		0
12		Total Inverted	\$0.00	Total:	\$0.00	Total:	\$0.00	Total:		\$0.00
13		Total Available	\$750,000.00			Required:	\$375,000.00	Allowed:		\$262,500.00
14										

Problema d'inversió: Introducció de dades a Solver

Parámetros de Solver

Establecer objetivo:

Para: ☒ Máx. ☐ Mín ☐ Valor de:

Cambiando las celdas de variables:

Sujeto a las restricciones:

\$C\$12 = \$C\$13

\$C\$6:\$C\$11 <= \$D\$6:\$D\$11

\$G\$12 >= \$G\$13

\$I\$12 <= \$I\$13

Agregar

Cambiar

Eliminar

Restablecer todo

Cargar/Guardar

☒ Convertir variables sin restricciones en no negativas

Método de resolución:

Opciones

Método de resolución

Seleccione el motor GRG Nonlinear para problemas de Solver no lineales suavizados. Seleccione el motor LP Simplex para problemas de Solver lineales, y seleccione el motor Evolutionary para problemas de Solver no suavizados.

Ayuda Resolver Cerrar

Problema d'inversió: Solució del model

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
1										
2			Retirement Planning Services, Inc.							
3										
4			Amount	Maximum		Years to	10+ Years		Good or worse?	
5		Bond	Inverted	25,0%	Return	Maturity	(1 yes, 0 no)	Rating	(1 yes, 0 no)	
6		ACME Chemical	\$112,500.00	\$187,500.00	8.65%	11	1	1-Excellent	0	
7		Dyna Star	\$75,000.00	\$187,500.00	9.50%	10	1	3-Good	1	
8		Eagle Vision	\$187,500.00	\$187,500.00	10.00%	6	0	4-Fair	1	
9		Micro Modeling	\$187,500.00	\$187,500.00	8.75%	10	1	1-Excellent	0	
10		OptiPro	\$0.00	\$187,500.00	9.25%	7	0	3-Good	1	
11		Sabre Systems	\$187,500.00	\$187,500.00	9.00%	13	1	2-Very-Good	0	
12		Total Inverted	\$750,000.00	Total:	\$68,887.50	Total:	\$562,500.00	Total:	\$262,500.00	
13		SCS6:SCS11								
14		Total Available	\$750,000.00			Required:	\$375,000.00	Allowed:	\$262,500.00	

Problema d'inversió: Resolució del model

MIRAR INFORMES EN EL FITXER D'EXCEL: **Aplicació2_t3.xlsx**

Problema d'inversió: Implementació del model en SAS

```
Aplicacio2_T3

libname t3 '.';
data t3.exem_inv;
  input _row_ $12. x1 x2 x3 x4 x5 x6 _type_ $ _rhs_;
  datalines;
rentabilitat 0.0865 0.0950 0.1000 0.0875 0.0925 0.0900 MAX .
inversio1 1 0 0 0 0 0 LE 187500
inversio2 0 1 0 0 0 0 LE 187500
inversio3 0 0 1 0 0 0 LE 187500
inversio4 0 0 0 1 0 0 LE 187500
inversio5 0 0 0 0 1 0 LE 187500
inversio6 0 0 0 0 0 1 LE 187500
total 1 1 1 1 1 1 EQ 750000
largtermini3 1 1 0 1 0 1 GE 375000
risc 0 1 1 0 1 0 LE 262500
;
run;

proc print data=t3.exem_inv;
run;

proc lp data=t3.exem_inv tableauout=t3.taula_opt RANGERHS RANGEPRICE;
run;

proc print data=t3.taula_opt;
run;
```


Problema d'inversió: Resolució del model

MIRAR EL FITXER D'OUTPUT DE SAS **Aplicació2_t3.out**

Problema d'inversió: Parametrització del model (I)

Paràmetres:

<i>Símbol</i>	<i>Significat</i>
N	# de bons ($N = 6$)
$r_i, i = 1, \dots, N$	Rendiment del bo i (en tant per u)
α	Inversió màxima en la mateixa companyia (en tant per u)
β	Inversió mínima en bons a llarg termini (en tant per u)
γ	Inversió màxima en empreses d'alt risc
\mathcal{L}, \mathcal{R}	Conjunt de bons a llarg termini i d'alt risc, respectivament
c	Capital total a invertir

Variables de decisió:

<i>Símbol</i>	<i>Significat</i>	<i>Domini</i>
$x_i, i = 1, \dots, N$	Capital (en €) a invertir en bons de l'empresa i	$x_i \geq 0$

Problema d'inversió: Parametrització del model (II)

Variables de decisió:	
<i>Significat</i>	<i>Maximitzar el Benefici total anual de la inversió (en €)</i>
Expressió matemàtica	$\max_{x \in \mathbb{R}^N} z = \sum_{i=1}^N (r_i x_i)$
Restriccions:	
<i>Significat</i>	<i>Expressió matemàtica</i>
Inversió del capital total (en €)	$\sum_{i=1}^N x_i = c$
Límit d'inversió al mateix valor (en €)	$x_i \leq \alpha c, i = 1, 2, \dots, N$
Màxim d'inversió a llarg termini i en actius d'alt risc (en €)	$\sum_{i \in \mathcal{L}} x_i \geq \beta c; \quad \sum_{i \in \mathcal{R}} x_i \leq \gamma c$

Problema d'inversió: Parametrització del model (III)

$$(P) = \left\{ \begin{array}{ll} \max_{x \in \mathbb{R}^n} & z = \sum_{i=1}^N r_i x_i \\ \text{s.a.:} & \sum_{i=1}^N x_i = c \\ & x_i \leq \alpha c, \quad i = 1, 2, \dots, N \\ & \sum_{i \in \mathcal{L}} x_i \geq \beta c \\ & \sum_{i \in \mathcal{R}} x_i \leq \gamma c \\ & x_i \geq 0, \quad \forall i \end{array} \right.$$